

Наукові перспективи
Видавнича група

Актуальні питання у сучасній науці

Серії: державне управління,
економіка, право, педагогіка,
історія, техніка

№ 5(47)
2026

1964

1829

numériques, le
de créateurs de

graphistes capables de
vision, le design graph
le, où chaque image
t se démarquer et à é

derne** Le design graphique joue
mettre des messages de manière vi
t l'importance d'un bon design pour

un marché concurrentiel. Titre : L'importance
Dans un monde où la communication visuelle est om

graphique jo... es, entiel dans la transmission d'informations. Les entreprises, les

les particuliers reconnaissent l'impact significatif d'un bon design sur l'engagement et la
au public. En effet, un visuel bien conçu peut captiver l'attention, susciter des émotions et renfor

*Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління
Науковий парк Національного Авіаційного Університету*

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Актуальні питання у сучасній науці»

№ 5(47) 2026

Київ – 2026

*Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration
Scientific Park of the National Aviation University*

within the work of the Publishing Group "Scientific Perspectives"

«Current issues in modern science»

№ 5(47) 2026

Kyiv – 2026

«Актуальні питання у сучасній науці»: журнал. 2026. № 5(47) 2026. С. 3533.

Свідоцтво про державну реєстрацію Серія Серія KB № 25116-15056P.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із права (спеціальність - 081 Право), економіки (спеціальність - 076 Підприємництво та торгівля), педагогіки (спеціальність - 014 Середня освіта) та державного управління (спеціальність - 281 Публічне управління та адміністрування).

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2023 № 185 журналу присвоєно категорію "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія)

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 11.05.2026, № 6/5-26)

Згідно Порядку формування Переліку наукових фахових видань України, затвердженого наказом МОН України від 15.01.2018 № 32, повнотекстовий доступ до наукових статей журналу представлений на платформі «Наукова періодика України» в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського НАН України та в Національному репозитарії академічних текстів

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), Міждержавної гільдії інженерів консультантів, громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання»

Журнал публікує оригінальні дослідницькі та оглядові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів економічних перетворень, бізнесу та адміністрування для їх інтеграції у європейський, світовий науковий простір

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Головний редактор:

Кобець Дмитро Леонтійович - кандидат економічних наук (доктор філософії), доцент кафедри HR-інжиніринг у бізнес-економіці Хмельницького національного університету (м. Хмельницький, Україна)

Редакційна колегія:

1. **Абуселідзе Георгій** - завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Батумі, Грузія)
2. **Азарова Анжеліка Олексіївна** - кандидат технічних наук, професор, Відмінник освіти, професор Міжнародної кадрової академії, професор кафедри менеджменту та безпеки інформаційних систем, Вінницький національний технічний університет (Україна)
3. **Бабчинська Олена Іванівна** доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та публічного управління Вінницького торговельно- економічного інституту Державного торговельно – економічного університету (Україна)
4. **Бадрі Гечбаія** - доктор економічних наук, професор, Асоційований професор Батумського державного університету ім. Шота Руставелі (Грузія)
5. **Бельська Тетяна Валентинівна** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та економіки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського (Київ Україна)

6. **Бондар-Підгурська Оксана Василівна** - доктор економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (Полтава, Україна)
7. **Весоловська Марія Кіксаєвна** - доктор філософії (PhD) з публічного управління та адміністрування, доцент кафедри менеджменту організацій Інституту економіки і менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна)
8. **Гбур Зоряна Володимирівна** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
9. **Герасименко Юлія Сергіївна** доктор економічних наук, доцент, завідувачка кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти Державного закладу вищої освіти «Університету менеджменту освіти» Національної Академії Педагогічних Наук України (Україна)
10. **Гончарук Наталія Трохимівна** доктор наук з державного управління, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Навчально-наукового інституту державного управління Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (Україна)
11. **Грегорі Заротіадіс** доктор економічних наук, професор, декан факультету економіки і політичних наук Університету Арістотеля в Салоніках, Салонікійський університет (Греція)
12. **Дем'янишина Олеся Андріївна** – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
13. **Ємець Ольга Іванівна** - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника (Україна, Івано-Франківськ)
14. **Залуцька Христіна Ярославівна** - доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки підприємства та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна)
15. **Ільїна Анастасія Олександрівна** - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
16. **Кризина Наталія Павлівна** доктор наук з державного управління, професор кафедри неврології, психіатрії та фізичної реабілітації ПВНЗ «Київський медичний університет» (Україна)
17. **Лазор Оксана Дмитрівна** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та менеджменту, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
18. **Лазор Олег Ярославович** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та менеджменту, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
19. **Марич Максим Григорович** - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)
20. **Носирев Олександр Олександрович** — кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (Харків, Україна)
21. **Романенко Євген Олександрович** - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України, Президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)
22. **Романенко Катерина Михайлівна** - доктор наук з державного управління, професор (Україна)
23. **Саїд М. Ісмаїл** доктор наук, професор, професор кафедри англійської мови, Коледж природничих наук і гуманітарних наук, Університет принца Саттама бін Абдулазіза, Аль-Хардж (Саудівська Аравія)
24. **Слободянюк Ольга Василівна** - доктор економічних наук, професор, професор кафедри національної економіки Національного університету «Одеська юридична академія» (Одеса, Україна)
25. **Шевель Інна Петрівна** кандидатка соціологічних наук, доцентка, доцент кафедри соціології Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана (Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Економіка»

Ilham Huseynli <i>DIGITALIZATION OF INVESTMENT AND INNOVATION ACTIVITIES OF AGRO-INDUSTRIAL ENTERPRISES IN EUROPEAN PRACTICE</i>	37
Андрейченко А. В., Деньгуб В. В., Подмазко О. М. <i>ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У ПРОЦЕСІ ЗЕЛЕНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД</i>	50
Андренко І.Б., Козлова А.О., Погасій С.О. <i>CUSTOMER EXPERIENCE У БІЗНЕС-ТУРИЗМІ ЯК ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ГОТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ</i>	62
Боденчук Л.Б., Попова В.С. <i>ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ</i>	76
Боденчук Л.Б., Попова В.С. <i>ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У ЦИФРОВІЙ ЕКОНОМІЦІ</i>	86
Бурак В. Г., Подолян М. І. <i>МАРКЕТИНГОВІ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ: ЕТИЧНИЙ ТА УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТИ</i>	98
Гаврилко Т. О., Добош М. Б. <i>ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВІ ПАЛАТИ ЯК ДОБРОВІЛЬНІ ПІДПРИЄМНИЦЬКІ ОБ'ЄДНАННЯ: РОЛЬ У РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ</i>	115
Галан Л. В., Борисевич Є. Г., Солоненко О. В. <i>УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ КРИПТОВАЛЮТ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ЦИФРОВІЗАЦІЇ</i>	128

Гаряга Л.О. <i>ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ</i>	142
Герасименко Ю. С., Ніколаєва О. Б. <i>УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ЗАКЛАДІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ</i>	153
Грибенюк С. М. <i>АВТОВЕДЕННЯ ПОЇЗДІВ МЕТРОПОЛІТЕНУ ТА ЕНЕРГО- ЕФЕКТИВНІСТЬ ПЕРЕВЕЗЕНЬ: СУЧАСНИЙ СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ</i>	168
Дарміць Р. З., Сухоставський В. В. <i>ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТ- НОСТЕЙ УПРАВЛІНЦІВ ІТ-ПІДПРИЄМСТВ</i>	179
Джабраїлов А. М. <i>ЕКОНОМІЧНА ДОЦІЛЬНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТРАМВАЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: МІЖ ЗАНЕПАДОМ І ВІДРОДЖЕННЯ</i>	189
Дзюба В.О. <i>ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ СТРАТЕ- ГІЧНИХ ПІДХОДІВ У ПУБЛІЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ</i>	204
Доброва Н.В., Каражия Е.А., Михайлов В.В. <i>ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ АГРО- БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ</i>	224
Житник Н. В., Грушева А. А., Абдулов Р. М. <i>ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ТА АКАДЕМІЧНОЇ КОМПЕ- ТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО МЕНЕДЖЕРА У ПРОЦЕСІ ФАХО- ВОЇ ПІДГОТОВКИ</i>	239
Залуцька Х. Я., Федюк В. В., Вінярський Б. І. <i>ФОРМУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ СИНЕРГІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ У КОНТЕКСТІ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ</i>	253

Кінас І. О. <i>МАРКЕТИНГОВИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ РОЗБУДОВИ ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ</i>	263
Кічук Н. В. <i>СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В УМОВАХ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ: СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ</i>	276
Клепець В. О., Нога О. В., Йосипчук В. М., Шкоропад В. М. <i>ЦИФРОВА РЕПУТАЦІЯ ЯК ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БІЗНЕСУ</i>	292
Ключник А. В. <i>МУНІЦИПАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ</i>	305
Ковалець Б.М. <i>АНАЛІЗ СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЙ ЕНЕРГОСПОЖИВАННЯ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ</i>	316
Комаровський А. А. <i>ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМИ УМОЖЛИВЛЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ КОМПАНІЙ ІЗ ОЦІНКИ НЕРУХОМОСТІ</i>	334
Комаровський В. І. <i>СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ</i>	343
Корогодова О. О., Небісь В. П. <i>СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ФІНАНСУВАННЯ ЕКСПОРТУ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗМІН</i>	351
Костик Є. П., Цимбал К. О. <i>ЦИФРОВІЗАЦІЯ РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ ЯК ФАКТОР ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗАЙНЯТОСТІ ТА ПІДВИЩЕННЯ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ</i>	366
Краснова І. В., Мецгер Є. В. <i>ДЕРЖАВНІ КРЕДИТНІ ПРОГРАМИ ЯК СИСТЕМОУТВОРЮЮЧИЙ ІНСТРУМЕНТ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ</i>	380

Малиновська Ю. Б., Руліківський О. А. <i>ПАРАМЕТРИ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ</i>	397
Малиновський Ю. В., Кудляк В. Я. <i>СТРАТЕГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРИЙНЯТТЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА СУЧАСНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ</i>	405
Матвеев М. Е., Кульчицька Е. А., Моран О. І. <i>ЛОГІСТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГОВА ПОЛІТИКА КОМУНІКАЦІЙ: РЕІНЖИНІРИНГ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА</i>	413
Маценко Р. В. <i>ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗЕРНОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ</i>	426
Медко М. Б. <i>ESG-ТРАНСФОРМАЦІЯ КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ</i>	440
Милашко М. О. <i>РОЛЬ СТАТИСТИЧНИХ ГІПОТЕЗ У ПОБУДОВІ МОДЕЛЕЙ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА</i>	456
Моргунова Т.І. <i>ОЦІНЮВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ СЦЕНАРНОГО АНАЛІЗУ ТА BIG DATA</i>	466
Мороз А. Ю., Дугієнко Н. О. <i>ТРАНСФОРМАЦІЯ СТРУКТУРИ УКРАЇНСЬКОГО ЕКСПОРТУ: ВІД СИРОВИНИ ДО ПРОДУКТІВ ІЗ ДОДАНОЮ ВАРТІСТЮ</i>	480
Нечипорук О. В. <i>ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ОПЛАТИ ПРАЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	494

Овчаренко Т. С., Тищенко Д. О. <i>УПРАВЛІННЯ РЕКЛАМНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ У СФЕРІ ЦИФРОВИХ ПОСЛУГ: АНАЛІЗ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД</i>	507
Павлова О. А. <i>ВОЄННА СТІЙКІСТЬ ЯК СПЕЦИФІЧНИЙ ВИМІР СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ ІТ-ПІДПРИЄМСТВ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ЕМПІРИЧНІ ПРОЯВИ</i>	522
Петровська О.М., Збрицька Т.П., Сорока О.В. <i>СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ: РОЛЬ АДАПТИВНИХ HR-СТРАТЕГІЙ</i>	534
Піменова А.О. <i>ПОВЕДІНКОВІ ЧИННИКИ ЛОЯЛЬНОСТІ, CHURN-РИЗИКУ ТА УТРИМАННЯ КЛІЄНТІВ НА РИНКУ ХОСТИНГОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ</i>	547
Прилуцький А.М. <i>ПАКЕТНІ ТУРИ ТА ІНДИВІДУАЛЬНІ МАРШРУТИ В АГРОСАДИБАХ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ</i>	559
Рибчук А. В., Козяк В. Р. <i>ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА РИНКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ</i>	579
Романюк І.А., Олініченко К.С., Тригуб О.Г. <i>ІНСТРУМЕНТИ СОЦІАЛЬНО-МЕДІЙНОГО МАРКЕТИНГУ В СИСТЕМІ ПРОСУВАННЯ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА</i>	592
Седіков Д. В. <i>ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛОГІСТИЧНИХ РІШЕНЬ У ЗЕРНОВОМУ БІЗНЕСІ: ЕКОНОМІКО-УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ</i>	605
Седікова І. О., Дроздова В. А. <i>ЕНЕРГЕТИКА В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ ТА ЛОГІСТИЧНОЮ СТІЙКІСТЮ СИСТЕМ</i>	619

Сосницька Я. С., Літвінчук В. В. <i>АГРОБІЗНЕС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ</i>	632
Станіславик О. В., Коваленко О. М. <i>УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИМИ ЗМІНАМИ НА ЗАСАДАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ</i>	647
Стойка Н. С., Ступак А. Д. <i>БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА НАПРЯМИ УПРАВЛІННЯ РОЗРАХУНКАМИ З ПОКУПЦЯМИ І ЗАМОВНИКАМИ</i>	661
Суфеляк М.І. <i>КЛЮЧОВІ СКЛАДОВІ ТРАДИЦІЙНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА</i>	671
Томашевська А. В., Кафка С. М., Топольницька Т. Б. <i>МІКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ SOFT SKILLS У ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	679
Троян В.І., Рибак Г.І., Вяткін К.І. <i>СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНО-МАР- КЕТИНГОВОЇ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД РЕГІОНУ</i>	691
Халіна В.Ю., Колбасинський Ю.В. <i>АДАПТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ТРАНСФОР- МАЦІЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НЕВИЗНА- ЧЕНОСТ</i>	712
Червінець Д.Р. <i>ФУНКЦІОНАЛЬНА СКЛАДОВА ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ</i>	725
Чернега І. І., Майданюк Р. П. <i>НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧ- НОГО МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕ- ДОВИЩА В КОНТЕКСТІ ВІДБУДОВИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ</i>	733

Шевчук А. М. 746
ФІСКАЛЬНІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ

Штипук О. В., Босак А. О. 758
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ Й ТИПОЛОГІЯ МЕТОДІВ ЕКОНОМІЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ФАКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА

СЕРІЯ «Державне управління»

Kunitsyn O. M., Melnyk V. I. 775
FORMATION OF FINANCIAL RESILIENCE STRATEGIES OF TERRITORIAL COMMUNITIES BASED ON INTERNATIONAL POST-CRISIS EXPERIENCE

Farida Sharifova Shiraliyeva 789
STATE LANGUAGE POLICY IN LEADING COUNTRIES: COMPARATIVE ANALYSIS OF DEVELOPMENT, IMPLEMENTATION, AND PECULIARITIES

Архипенко С. В. 799
ПІДПРИЄМНИЦЬКИЙ СЕКТОР ЯК ПРОВІДНИЙ СТЕЙКХОЛДЕР ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ

Архипенко С. В., Міщук Є. В., Голобородько Т. В. 811
МЕХАНІЗМИ МАРКЕТИНГОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ОКРЕМИХ ФОРМ УЧАСТІ ГРОМАДЯН В ПУБЛІЧНІЙ ПОЛІТИЦІ: ПІДХОДИ КЛАСИЧНОЇ ТА ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ

Бабірецька Н. С. 825
СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «СТАНДАРТИ», «ПРИНЦИПИ» ТА «ЦІННОСТІ» У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА АДМІНІСТРУВАННІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІР

Бєлікова Н. В., Бутенко Г. Я. 834
АДАПТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ЙОГО НЕОЧЕВИДНІ ГЛОБАЛЬНІ ЗВ'ЯЗКИ

Бельська Т. В., Гайдученко С. О., Кондратенко Н. О., 853
Калашнікова Х. І.

*УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ
НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ*

Білик О. О. 866
*ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВІДБОРУ ТА РОЗВИТКУ КАДРІВ У
ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ*

Білик О. І. 881
*ІНТЕГРАЦІЯ СТРАХОВИХ МЕХАНІЗМІВ У СИСТЕМУ БЮД-
ЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПУБЛІЧНОГО СЕКТОРУ З
УРАХУВАННЯМ АГЛОМЕРАЦІЙНИХ ЕФЕКТІВ*

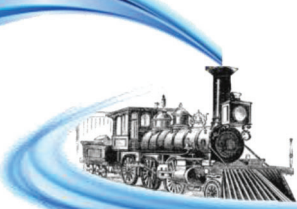
Бондарчук Н. В., Плотка Л. В. 893
*ЕЛЕКТРОННЕ ВРЯДУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА ОРГАНІЗАЦІЇ
ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ*

Борщ В. В. 906
*ОРГАНІЗАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА МАСШТА-
БУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ДІЯЛЬНІСТЬ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ*

Бублій М. П. 915
*ЕЛЕКТРОННА СИСТЕМА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЯК ІНСТРУ-
МЕНТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЛЮДСЬ-
КОГО КАПІТАЛУ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ ЄС*

Вакун О. В., Готич М. І. 928
*ЕТАПИ ТА СТРУКТУРА НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ В ПУБ-
ЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ: ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТ*

Васільєва Л. М. 943
*СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МЕХАНІЗМУ ЕЛЕКТРОН-
НОГО ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ
ОБМЕЖЕНЬ ВОЄННОГО СТАНУ*

Веретільник В. В., Гришин В. В. <i>УПРАВЛІНСЬКІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСТВА В ПІД- РОЗДІЛАХ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ</i>	954
Воронов О. І. <i>ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ В УМОВАХ КРИЗОВИХ ВИКЛИКІВ</i>	966
Вяхіреєв М. <i>МЕХАНІЗМИ УЗГОДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ТА ПРОСТО- РОВОГО ПЛАНУВАННЯ В СИСТЕМІ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАД</i>	979
Гасюк І. Л., Моторний В. О. <i>ОРГАНІЗАЦІЯ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ НА ОСНОВІ PLS-SEM У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ: ДИЗАЙН, ЕТАПИ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ</i>	993
Гринчук Н. М., Міщенко О. П. <i>МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ ТА АРХІТЕКТУРА ПУБЛІЧНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЙ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ, ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ТА СТІЙКОСТІ</i>	1004
Грінченко В. В., Петельський А. В. <i>УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ МІЖВІДОМЧОЇ ВЗАЄМОДІЇ У СИСТЕМІ ІНТЕГРОВАНОГО УПРАВЛІННЯ КОРДОНАМИ</i>	1017
Дабіжа В.В. <i>ЛІДЕРСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ КЕРІВНИКА СИСТЕМИ ПУБЛІЧ- НОГО УПРАВЛІННЯ В ЕПОХУ ПОСТМОДЕРНУ: ТРАНСФОР- МАЦІЯ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА ЦІННОСТЕЙ</i>	1029
Дзюндзюк В. Б. <i>ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА ІНКЛЮЗІЇ В УКРАЇНІ: МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ЗА УЧАСТЮ ГРОМАДСЬКОСТІ</i>	1047
Димитрова Т. К. <i>ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ЛІКАРСЬКИМИ ЗАСОБАМИ В УКРАЇНІ</i>	1059

- Драбчук Н. Ю., Глубіцький О. І.** 1068
ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ТА ЯКІСТЮ ЖИТТЯ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ В МЕЖАХ РЕГІОНАЛЬНОГО ФРЕЙМВОРКУ ІВАНО-ФРАНКІВЩИНИ
- Заболотенко Д. М.** 1079
ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУПРОВІД ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ
- Захаров С.В.** 1092
ФОРМУВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ
- Кияк М.** 1103
ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА АВТОРИТАРНИХ РЕЖИМІВ КИТАЮ ТА РОСІЇ У СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ: ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ
- Клочко І. А.** 1111
УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ЯК ЧИННИК ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНУ
- Косаревич Н. Б.** 1123
ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ У БЮДЖЕТНИЙ ПРОЦЕС ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ
- Костик Р. П., Богданенко А. І., Нестеренко К. С.** 1138
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ КРИЗОВИХ КОМУНІКАЦІЙ
- Краснобока Т. В.** 1148
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ
- Кривенко О. В., Вергелес С. Д.** 1159
АНАЛІЗ ЗАГРОЗ У ДЕРЖАВНІЙ СИСТЕМІ ФІЗИЧНОГО ЗАХИСТУ АТОМНИХ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЙ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОГО ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ

- Крижова О. А.** 1169
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ МОНІТОРИНГУ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ІЗ ПОСТТРАВМАТИЧНИМ СТРЕСОВИМ РОЗЛАДОМ
- Кухарчук П. М.** 1186
ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЧНИМИ ВІДХОДАМИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ
- Кучинський В. В.** 1197
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОЛІТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ПРОЦЕСАХ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
- Кучук А.М., Іваній В.І.** 1207
ІНСТИТУЦІЙНІ ТА ПРАВОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ: КОМПАРАТИВНИЙ АСПЕКТ
- Малахова Т. В.** 1217
ІННОВАЦІЙНА КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ
- Мотренко Т. В., Грабовенко Н. В., Непомнящий О. М.** 1231
МЕТОДОЛОГІЯ АНАЛІЗУ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ: ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ, КРИЗОВЕ СТРАТЕГУВАННЯ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ
- Олійник Н.І.** 1241
ДИПЛОМАТИЧНА ПОЛІТИКА КОРОЛІВСТВА ДАНІЇ: ДОСВІД СКАНДИНАВСЬКОГО ЛІДЕРА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ
- Орел Ю. Л.** 1258
ПРОЄКТНИЙ ПІДХІД У РЕАЛІЗАЦІЇ ВЕТЕРАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: УПРАВЛІНСЬКІ МЕХАНІЗМИ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ ТА РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

- Орлов А. А., Орлова В. А.** 1288
АНАЛІЗ ФОРМ ТА МЕТОДІВ УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ В ДЕРЖАВНІЙ ПОЛІТИЦІ
- Пархоменко-Куцевіл О. І.** 1299
ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ НЕФІНАНСОВОЮ КОРПОРАТИВНОЮ ЗВІТНІСТЮ ТА ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ
- Пастух К. В.** 1312
СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ: ВПРОВАДЖЕННЯ СМАРТСПЕЦІАЛІЗАЦІЇ
- Петровська К. В., Мельничук А. Б.** 1323
УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНИХ ТА СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ СЛУЖБ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ
- Піроженко Н. В., Попов М. П., Мануїлова К. В.** 1338
СТРАТЕГІЯ МІЖСЕКТОРНОГО ПАРТНЕРСТВА ДЛЯ РОЗВИТКУ СПОРТУ ТА ОЗДОРОВЧОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЯК ФАКТОРУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЗИЛІЄНТНОСТІ КУРОРТНИХ ТЕРИТОРІЙ
- Помаза-Пономаренко А. Л., Тарадуда Д. В.** 1350
ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДНИК НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ
- Семко М.І.** 1362
МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ОСВІТИ
- Серветник В.** 1376
ІНСТИТУЦІЙНА ФРИКЦІЯ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПОСЛУГ ЯК ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА РЕІНТЕГРАЦІЮ ВЕТЕРАНІВ
- Скок П. О., Андрющенко А. Д.** 1385
ВПЛИВ ВЗАЄМОВІДНОСИН ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДИ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

- Тарабан Є. І.** 1395
*ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ
ОБҐРУНТОВАНOSTІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ*
- Тюрін С. Г.** 1406
*МОДЕЛЬ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
БЕЗПЕКИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ ТА ЇЇ СКЛАДОВІ*
- Хитько М., Шевченко Н.** 1420
*МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ ЯК
ЧИННИК ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ*
- Шкільняк М. М., Шкурат І. В., Сидоренко Н. О.** 1431
*ІШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО
ПЛАНУВАННЯ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ:
ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ТА РЕГУЛЯТОРНІ МЕХАНІЗМИ*
- Щербак Є.** 1449
*ІМПЕРАТИВ КЛІЄНТООРІЄНТОВАНOSTІ У РОБОТІ ЦИФ-
РОВИХ СИСТЕМ З МЕТОЮ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ*
- Янишин Р. І.** 1463
*БЕЗПЕКОВИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ*
- Ящук С. В.** 1474
*ЗАСТОСУВАННЯ ІШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ
ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ*

СЕРІЯ «Історія та археологія»

- Mykhailova S. V., Kostenko D. V.** 1484
*BYZANTINE ICONOGRAPHY REVIVAL: THE PHENOMENON OF
PODILLIA*

Бармак М. В., Буяк Б. Б., Кіцак В. М. <i>ЦИФРОВЕ УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ В ГУМАНІТАРНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ: ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ІСТОРИКА З АРХІВНИМИ ДЖЕРЕЛАМИ</i>	1494
Бузань В. Ю. <i>МЕХАНІЗМ ТВОРЕННЯ ГОЛОДОМОРУ 1932–1933 РОКІВ</i>	1508
Вальчак В., Костюк Л. <i>ТРАНСФОРМАЦІЇ РОДИЛЬНОЇ ОБРЯДОВОСТІ УКРАЇНЦІВ: ІСТОРІОГРАФІЯ ПИТАННЯ</i>	1525
Василишин С. Ю. <i>ТРАНСФОРМАЦІЯ ГІМНАЗІЙНОЇ ОСВІТИ В ТЕРЕБОВЛІ В УМОВАХ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ ДРУГОЇ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ (1918–1939 РР.)</i>	1542
Воронін В. М. <i>ІСТОРІЯ ВИКЛАДАННЯ ЛОГІКИ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ СТАВ- ЛЕННЯ</i>	1558
Галів М. Д., Василів П. Р. <i>ПАРАФІЯ С. ЛІТИНЯ НА ДРОГОБИЧЧИНІ В УМОВАХ ТОТАЛІТАРНИХ РЕЖИМІВ (1939–1991)</i>	1570
Горбань Т.Ю. <i>АНСАМБЛЬ «РОКСОЛАНІЯ»: ПЕРШІ РОКИ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	1586
Гром К. В. <i>СТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ ЯК ПРОФІЛЬНОЇ УСТАНОВИ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ</i>	1597
Демот Б. М. <i>УХИЛЕННЯ ВІД ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ В ПОДІЛЬСЬКІЙ ГУБЕРНІЇ НАПЕРЕДОДНІ ТА НА ПОЧАТКУ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ МИРОВИХ СУДІВ)</i>	1607

- Добрунова Л. Е.** 1619
*ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕТОДОЛОГІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ
ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ В ЕПОХУ
ВЕЛИКИХ ДАНИХ*
- Ковальчук В.В.** 1637
*«ЖІНОЧИЙ СВІТ» ПІД НАЦИСТСЬКИМ КОНТРОЛЕМ: ТРАНС-
ФОРМАЦІЯ ПРИВАТНОГО ЖИТТЯ В УМОВАХ ТОТАЛІТАР-
НОГО РЕЖИМУ*
- Коляда І. А.** 1647
*ДИТЯЧІ РОКИ МИТЦЯ БОГДАНА СТУПКИ І ГЕНЕРАЛА
ВАЛЕРІЯ ЗАЛУЖНОГО: ВПЛИВ РОДИННОГО ВИХОВАННЯ
(ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ)*
- Коцур Л. М., Войтенко Ю. М., Логвинюк Т. В.** 1663
БІБЛІОТЕЧНЕ ВОЛОНТЕРСТВО В УКРАЇНІ (2014-2026)
- Красота І. В.** 1680
*ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАСОБІВ ІНЖЕНЕРНОГО ОЗБ-
РОЄННЯ ТА ДІЙ ІНЖЕНЕРНИХ ВІЙСЬК ЗБРОЙНИХ СИЛ
УКРАЇНИ ТА ІНЖЕНЕРНИХ ВІЙСЬК РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ
В АНТИТЕРОРИСТИЧНІЙ ОПЕРАЦІЇ (ОПЕРАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ
СИЛ) НА СХОДІ УКРАЇНИ У ПЕРІОД 2014–2022 РОКІВ*
- Лазуренко В. М., Кивгила І. Г.** 1707
*ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ ВОЛОНТЕРСТВА У ДІЯЛЬ-
НОСТІ ТОВАРИСТВА ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА УКРАЇНИ НА
ЧЕРКАЩИНІ (1954–2025 рр.)*
- Лисоконь І. О.** 1722
*КОЗАЦЬКА СПАДЩИНА ЯК ІСТОРИЧНА ОСНОВА СОЦІАЛЬ-
НОЇ РОБОТИ: ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ*
- Лозинський Р. М.** 1733
*ПЕРШІ ПРИСУДЖЕННЯ АКАДЕМІЧНИХ СТУПЕНІВ У
ЛЬВІВСЬКІЙ АКАДЕМІЇ ЄЗУЇТІВ 11 ГРУДНЯ 1759 Р.: ОПИС
СИТУАЦІЇ І ПЕРСОНАЛІЇ*

- Лукиянов О. П., Марків І. С., Побережець Г. С.** 1746
РОЛЬ ЖІНКИ В УКРАЇНСЬКІЙ ІСТОРІЇ: ВІД КНЯГИНЬ ДО СУЧАСНИХ ЛІДЕРОК
- Лук'яненко О. В., Коліванова Т. В.** 1768
ОСМИСЛЕННЯ ТРАВМАТИЧНОГО ДОСВІДУ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ У СКЕТЧАХ ТЕТЯНИ ДОМНЕНКО
- Малацай І. В., Приходько І. Ю.** 1781
ПАРАДИГМА «ОБМЕЖЕНОЇ ЛЮСТРАЦІЇ» В БОЛГАРІЇ В УМОВАХ ФРАГМЕНТАЦІЇ КОЛЕКТИВНОЇ ПАМ'ЯТІ ТА ДЕКОНСТРУКЦІЇ ТОТАЛІТАРНОГО НАРАТИВУ
- Махінько А. І.** 1794
ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА ТА ЗБУТУ ОДЯГУ В МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ УКРАЇНИ XIV – XVIII СТОЛІТТЯ
- Михайлик А. О.** 1806
ЕКОНОМІКА "FAST FOOD" ТА ВУЛИЧНЕ ЖИТТЯ ПЛЕБСУ В РИМСЬКІЙ ІМПЕРІЇ
- Мовчан К. М., Малець О. О.,** 1819
ДОКУМЕНТАЛЬНА ПАМ'ЯТЬ ПОКОЛІНЬ: СИНЕРГІЯ ІСТОРІЇ, БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА ТА БІБЛІОГРАФІЇ
- Мовчан К. М., Малець О. О.** 1827
ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ БІБЛІОТЕКАРІВ І БІБЛІОГРАФІВ: ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ
- Мохнатюк І. О.** 1837
РОЛЬ ГАЛИЦЬКОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ У ФОРМУВАННІ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ (КІНЕЦЬ XIX – ПОЧАТОК XX СТ.)
- Новосел Н. С.** 1848
ФОРМИ Й ПРОЯВИ УКРАЇНСЬКОГО РУХУ НА ЛУГАНЩИНІ В 1950-ТІ–1985 РОКАХ
- Олянич В. В., Дмитренко Ю. Г.** 1857
ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ СІЛЬСЬКИХ ЖІНОК У ПЕРІОД НЕПУ: ПОБУТОВІ ПРАКТИКИ (НА МАТЕРІАЛАХ С. СЛОБОЖАНСЬКЕ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

- Онищенко Ю., Петрова Н.** 1873
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ІНТЕГРАЦІЇ МУЗЕЇВ У ЗБЕРЕЖЕННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ТА ЙОГО РЕЛЕВАНТНІСТЬ ДЛЯ УКРАЇНИ
- Пічкур Т. В., Ілюха С. Е.** 1895
АКАДЕМІК ГАМАЛІЯ МИКОЛА ФЕДОРОВИЧ: СТОРІНКИ ЖИТТЯ ТА НАУКОВІ ЗДОБУТКИ
- Пічкур Т. В., Брейтер І. Г.** 1906
АКАДЕМІК ВУАН ЄВГЕН ПИЛИПОВИЧ ВОТЧАЛ (1864–1937): ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ
- Радіонова Л. О., Козирєва Н. В.** 1916
ГЕНЕЗА ТА ЕВОЛЮЦІЯ КОНЦЕПТУ «ПРАВО НА МІСТО» У СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКОМУ КОНТЕКСТІ
- Радченко І.** 1931
ГУАМ У ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ (1997–2004 РР.)
- Романова О.В.** 1944
МЕТОДИ КОНТРОЛЮ В ХОДІ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ ТА МІСТОБУДУВАННЯ»
- Сичевський А. О.** 1952
КОНСТРУЮВАННЯ ОБРАЗУ «ПАНСЬКОЇ ПОЛЬЩІ» В РАДЯНСЬКОМУ ПРИКОРДОННІ: ДИСКУРСИВНІ ПРАКТИКИ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ ВОЛИНІ-ЖИТОМИРЩИНИ (ПЕРША ПОЛОВИНА 1920-Х РР.)
- Сіропол В. О., Костенко О. О., Редзюк В. В.** 1967
САЛІЧНА ПРАВДА ТА ЕДИКТ РОТАРІ ЯК ДЖЕРЕЛА ВИВЧЕННЯ ЕВОЛЮЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИХ НОРМ РАННЬОГО СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ: КОМПАРАТИВНИЙ І ДИДАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ
- Сніда Є. О.** 1981
ТРАНСФОРМАЦІЯ РЕЛІГІЙНОГО ЛАНДШАФТУ КРАЇН СХІДНОЇ ЄВРОПИ В УМОВАХ ПОСТКОМУНІСТИЧНОГО ТРАНЗИТУ (1990-ТІ – 2020-ТІ РР.)

Телегуз А. В., Телегуз І. О. 1998
СУЧАСНІ НАПРЯМИ КУЛЬТУРНОЇ АНТРОПОЛОГІЇ: ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ НА ТЛІ СУЧАСНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ СИСТЕМИ

Терещенко В. Д., Щур Р. І. 2029
ДЖЕРЕЛОЗНАВЧІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ НАСЕЛЕННЯ ТАРНОПОЛЬСЬКОГО ВОЄВОДСТВА (1921-1939 РР)

Цецик Я. П., Корбутяк В. І. 2041
АНАЛІТИКО-СИНТЕТИЧНА ПЕРЕРОБКА АРХІВНИХ ДОКУМЕНТІВ ПІД ЧАС ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ НА ВОЛИНІ НАПРИКІНЦІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Чаган Ю. А., Циганков П. М., Совік В. В., Зотов М. В., Цегельник В. В. 2051
ІСТОРІЯ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ЗАСТОСУВАННЯ МАНЕВРНОЇ ОБОРОНИ

Шевчук Т. В. 2064
ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ В НІМЕЧЧИНІ ТА ПОЛІТИКА НІМЕЧЧИНИ ЩОДО УКРАЇНСЬКОГО ПИТАННЯ В ПЕРІОД 1918 – 1941РР.

СЕРІЯ «Право»

Sotula O. S. 2075
ILLEGAL EXPLOITATION OF INDIVIDUALS AS A GLOBAL SECURITY THREAT: DISTINCTIVE PATTERNS IN ARMED CONFLICT

Stengatch N. O., Danilova A. V. 2085
COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF CONSTITUTIONAL DRAFTS OF THE NATIONAL REVOLUTION OF 1917–1921: LESSONS FOR MODERN UKRAINE

- Андрєєва Н. А., Зубарева А. Є.** **2105**
АВТОНОМІЯ ВОЛІ СТОРІН У МІЖНАРОДНОМУ КОМЕРЦІЙНОМУ АРБІТРАЖІ: КОЛІЗІЙНІ АСПЕКТИ ТА МЕЖІ РЕАЛІЗАЦІЇ
- Батанова Л. О.** **2122**
РОЛЬ АДВОКАТА У ЗАХИСТІ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ МИТНИХ ПРАВОВІДНОСИН
- Бекірова Р. Р., Лашенко В. О., Толубасєва К. О.** **2132**
ІНФОРМАЦІЯ, РОЗМІЩЕНА В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ, ТА ПОВІДОМЛЕННЯ В МЕСЕНДЖЕРАХ ЯК ЗАСОБИ ДОКАЗУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ФІКСАЦІЇ ТА ОЦІНКИ
- Березюк В. П., Петельський А. В.** **2151**
ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРИКОРДОННОМУ КОНТРОЛІ: ДОСВІД ЕСТОНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ
- Благодир Д. С., Прижигалінська В. О.** **2163**
АДАПТАЦІЯ СИСТЕМИ ПРАВОСУДДЯ УКРАЇНИ ДО СТАНДАРТІВ ЄС ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА: ЕТАПИ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
- Бровченко Ю. В., Фесенко С. В.** **2185**
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ВОЛОНТЕРСТВА ЯК СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОГО ФЕНОМЕНУ
- Гаврильців М.Т.** **2199**
ЕЛЕКТРОННЕ ВРЯДУВАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ
- Гафяк О.В., Грабинський М.І.** **2212**
ПОРІВНЯННЯ ПОНЯТТЯ, ЗМІСТУ ТА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МЕДІАЦІЇ, ФАСИЛІТАЦІЇ ТА КОНСИЛІАЦІЇ В УКРАЇНІ З УРАХУВАННЯМ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ
- Гедульянов В. Е.** **2227**
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЩОДО СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ НАПІВПРОВІДНИКОВИХ КЛАСТЕРІВ В УКРАЇНІ

- Гусак А. П., Гусак Т. П.** 2237
ТАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ У СКЛАДНИХ ПОГОДНИХ УМОВАХ
- Димитрієв В. В.** 2252
РЕАБІЛІТАЦІЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УКРАЇНІ ЯК ОБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
- Дорогий Я. Ю., Бердиченко І. О.** 2265
РОЗШИРЕНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИРОБНИКА: ПРАВОВІ БАР'ЄРИ НА ШЛЯХУ ДО ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ
- Дорогий Я. Ю., Бердиченко І. О.** 2275
ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ВИМОГ EU AI ACT У БЕЗПЕКОВОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ: ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ КРИТИЧНИХ ОБМЕЖЕНЬ ЩОДО БІОМЕТРІЇ ТА ДИПФЕЙКІВ
- Зайцев О. В., Вовк Д. О.** 2289
ПРОБЛЕМА ПРАВОВОЇ ОЦІНКИ ЗАБОРОНЕНОГО ПОДАРУНКУ
- Карпінська Н. В., Фідря Ю. О., Демчук А. М.** 2303
ПРАВОВІ НАСЛІДКИ РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ
- Клипа О. П.** 2316
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ІНСТРУМЕНТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КОМУНІКАЦІЙНИХ КАНАЛІВ МІЖ ОРГАНАМИ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ
- Клімова С.М., Галинська К.Ю.** 2329
АКТИ ПЛАНУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ДІЄВОСТІ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ
- Ковальова В. В., Ніколаєнко Т. Б.** 2345
ПОРУШЕННЯ ПРАВ ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ ЯК ВОЄННИЙ ЗЛОЧИН: ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ ТА ДОКАЗУВАННЯ

- Ковбан А. В.** 2359
ДО ПИТАННЯ ДУАЛІСТИЧНОСТІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОТЕРПІЛОГО У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕДУРНОМУ ПРОЦЕСІ
- Кузик В. В., Зінчук Д. С., Українець О. І.** 2373
МІЖДЕРЖАВНЕ УСИНОВЛЕННЯ ДІТЕЙ-ГРОМАДЯН УКРАЇНИ: ПРАВОВІ КОЛІЗІЇ, ЕТИЧНІ ВИКЛИКИ ТА ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ
- Кузик В. В., Зінчук Д. С.,** 2382
КОНСТИТУЦІЙНА ЮСТИЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЕРХОВЕНСТВА КОНСТИТУЦІЇ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ
- Кузьменко О. В., Воронятніков О. О., Чорна В. Г.** 2391
ЦИФРОВІ ДОКАЗИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ПРОБЛЕМИ ДОПУСТИМОСТІ ТА ОЦІНКИ ДАНИХ, СФОРМОВАНИХ ДЕРЖАВНИМИ ІНФОРМАЦІЙНИМИ СИСТЕМАМИ
- Лекарь А. С.** 2405
МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У СФЕРІ ДІЯЛЬНОСТІ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ
- Лісовська В. Ю.** 2415
МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ
- Лук'янчук Ю. Л.** 2428
НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО КОНТАКТНОГО ПУНКТУ ЄВРОПОЛУ В УКРАЇНІ: ВІД ЦЕНТРАЛІЗОВАНОЇ ДО СУБ'ЄКТНО-ОРІЄНТОВАНОЇ МОДЕЛІ ВЗАЄМОДІЇ
- Лунгол О.М., Габорець О.А., Тулінов В.С.** 2442
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

- Митрофанов І. І.** 2456
*КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗАПОБІЖНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
ВІДНОВНОГО ПРАВОСУДДЯ У СФЕРІ ЮВЕНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ*
- Нежевело В. В., Корольова Ю. М.** 2471
*ВИКЛИКИ ТА ІНІЦІАТИВИ ВІДНОСНО ЗАХИСТУ СПАДКОВИХ
ПРАВ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ*
- Олексюк М. М.** 2483
*ДЕТЕРМІНАНТНІ ТЕНДЕНЦІЇ У КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІЙ
ПАРАДИГМІ СУЧАСНОЇ ЗАРУБІЖНОЇ ФІЛОСОФІЇ ПРАВА*
- Панів В. І., Шепет М. А.** 2493
*СПІВРОБІТНИЦТВО ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ ЄС У КРИМІНАЛЬНО-
ПРАВОВІЙ СФЕРІ*
- Пироговська В. О.** 2514
*СУТНІСТЬ ТА ПРАВОВА ПРИРОДА СУДОВИХ РІШЕНЬ У
ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ СПОРАХ ЯК ПРЕДМЕТ АДМІНІСТРА-
ТИВНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ*
- Полігова А.С.** 2526
*МЕХАНІЗМ КРИМІНОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ ВІД КРИ-
МІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ГЕНДЕРНО
ЗУМОВЛЕНИМ НАСИЛЬСТВОМ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО
КОНФЛІКТУ (ВОЄННОГО СТАНУ)*
- Полянський А. О., Житний О. О.** 2539
*ОГЛЯД МІСЦЯ ПОДІЇ ПІД ЧАС ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ
ВОЄННОГО СТАНУ*
- Рассомахіна О.А.** 2548
*ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА ТА ПРАВА ДИТИНИ: ЮРИДИЧНІ
МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ ТА ЄС*
- Ратушна Б. П.** 2566
*ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОГО ЗАХИСТУ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРАВ У
ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ*

- Сидоренко Д.С., Колосовський Є.Ю.** 2575
ФОРЕНЗІК У ФІНАНСОВИХ РОЗСЛІДУВАННЯХ : ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ
- Січко Д. С.** 2586
МАЙНОВІ ДОГОВОРИ МІЖ ПОДРУЖЖЯМ: МЕЖІ ДИСПОЗИТИВНОСТІ
- Старченко А. Ю., Райлян О. Г.** 2601
ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ УКЛАДЕННЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ В ЕЛЕКТРОННІЙ ФОРМІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН
- Стащак А. Ю.** 2615
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
- Толкованов В. В.** 2626
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
- Тригубенко Г. В.** 2639
СИСТЕМНІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
- Умрихіна І. О., Кіблик Д. В., Шишкарьова О. Г., Кісіль М. Л.** 2652
ДІЯЛЬНІСТЬ ДІЛЬНИЧНОГО ОФІЦЕРА ПОЛІЦІЇ ТА ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ОФІЦЕРА ГРОМАДИ У СТВОРЕННІ БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА: ВІД ТЕРИТОРІАЛЬНОГО НАГЛЯДУ ДО СЕРВІСНОЇ МОДЕЛІ
- Фаїзов А. В., Науменко С. Г.** 2664
ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА ВИКЛИКИ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ
- Федосєєва К. Г.** 2682
ТЕХНОЛОГІЧНА РЕЛЕВАНТНІСТЬ СТ. 176 КК УКРАЇНИ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ВИКЛИКИ ЦИФРОВОЇ ЕПОХИ

Чернобук В. В. 2694
НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ У СФЕРІ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ВЕТЕРАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

Швець О.М. 2704
УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ТА ТАКТИЧНОЇ АДАПТИВНОСТІ ПРАВООХОРОНЦІВ

СЕРІЯ «Педагогіка»

Bialyk O. V., Dryha V. S. 2716
THE PROBLEM OF TRAINING SPECIALISTS FOR THE RAILWAY INDUSTRY

Havryshchak H. R., Sokotov Yu. V., Soroka T. P. 2726
CROSS-PLATFORM SOFTWARE PRODUCTS AS A MEANS OF DEVELOPING THE COMPETENCIES OF TECHNOLOGICAL AND VOCATIONAL EDUCATION STUDENTS

Hnatyk K., Fodor K., Huszti I. 2741
INTEGRATING GRAMMAR AND COMMUNICATION IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING: A THEORETICAL PERSPECTIVE

Molnar F. F., Varadi N. F., Polloi K. D. 2752
PRACTICE-ORIENTED METHODS OF TEACHING ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES TO HISTORY STUDENTS IN HIGHER EDUCATION

Molnar F. F., Polloi K. D., Varadi N. F. 2762
METHODS OF ACQUIRING PROFESSIONAL ENGLISH LANGUAGE SKILLS THROUGH INDEPENDENT WORK FOR HISTORY STUDENTS IN UKRAINIAN HIGHER EDUCATION

Opyr M., Panchyshyn S., Havryliak I. 2772
IMMERSIVE LEARNING IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING IN HIGHER EDUCATION AS AN INNOVATIVE PEDAGOGICAL PARADIGM

УДК 347. 51

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-5\(47\)-2359-2372](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-5(47)-2359-2372)

Ковбан Андрій Володимирович кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін, Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса, <https://orcid.org/0000-0002-0272-1798>

ДО ПИТАННЯ ДУАЛІСТИЧНОСТІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОТЕРПІЛОГО У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Анотація. В статті досліджуються проблема правомірності ініціювання кримінального провадження у формі приватного обвинувачення та подальшої відповідальності за такі дії у разі відмови від обвинувачення є однією з найбільш складних у сучасному кримінальному процесуальному та цивільному праві. Це обумовлено необхідністю балансування між двома фундаментальними цінностями: правом особи на звернення до суду для захисту своїх інтересів та правом іншої особи на повагу до її гідності, репутації та відшкодування шкоди, завданої необґрунтованим переслідуванням. Юридична природа приватного обвинувачення полягає у наданні потерпілому статусу ключової фігури, яка фактично перебирає на себе функцію обвинувача, що зазвичай належить державі. Такий механізм є проявом диспозитивності, оскільки саме воля потерпілого стає пусковим механізмом для задіяння всього державного апарату примусу. Однак саме тут виникає дуалістичність пов'язана з межами реалізації цього права.

Особливої гостроти питання набуває в контексті цивільно-правової відповідальності за моральну шкоду у разі закриття провадження через відмову приватного обвинувача від обвинувачення. З одного боку, кримінальний процесуальний закон дозволяє потерпілому припинити переслідування на будь-якій стадії до виходу суду до нарадчої кімнати, і це є його безумовним правом. З іншого боку, особа, яка тривалий час перебувала під слідством чи судом у статусі обвинуваченого, зазнає суттєвих обмежень, психологічного тиску та репутаційних втрат. Судова практика тривалий час коливалася між повним запереченням можливості стягнення шкоди з приватного обвинувача (посилаючись на те, що держава, а не заявник, здійснює процесуальні дії) та визнанням такого права у виключних випадках. Сучасна доктрина схиляється до того, що відповідальність має настати лише за умови доведення вини заявника у формі умислу на поширення завідомо неправдивих відомостей. Законодавство повинно містити чіткі запобіжники, які б не дозволяли перетворювати приватне

обвинувачення на інструмент розправи, але водночас не створювали б «охолоджувального ефекту», при якому потерпілі боялися б звертатися за захистом через ризик отримати зустрічний позов.

Ключові слова: кримінальне провадження, приватне обвинувачення, дуалістичність, цивільно-правова відповідальність потерпілого, відмова від обвинувачення.

Kovban Andrii Volodymyrovich Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor, Department of Civil Law Disciplines, Odesa State University of Internal Affairs, Odesa, <https://orcid.org/0000-0002-0272-1798>

ON THE ISSUE OF DUALISM OF CIVIL-LEGAL LIABILITY OF THE VICTIM IN CRIMINAL PROCEEDINGS

Abstract. The article examines the problem of the legality of initiating criminal proceedings in the form of private prosecution and subsequent liability for such actions in the event of refusal to prosecute is one of the most complex in modern criminal procedural and civil law. This is due to the need to balance two fundamental values: the right of a person to apply to court to protect their interests and the right of another person to respect for their dignity, reputation and compensation for damage caused by unjustified prosecution.

The legal nature of private prosecution consists in granting the victim the status of a key figure who actually takes over the function of the prosecutor, which usually belongs to the state. Such a mechanism is a manifestation of dispositivity, since it is the will of the victim that becomes the trigger for the involvement of the entire state apparatus of coercion. However, it is here that dualism arises related to the limits of the implementation of this right.

The issue becomes particularly acute in the context of civil liability for moral damage in the event of the closure of proceedings due to the refusal of the private prosecutor to prosecute. On the one hand, the criminal procedural law allows the victim to terminate the prosecution at any stage before the court enters the deliberation room, and this is his unconditional right. On the other hand, a person who has been under investigation or trial for a long time in the status of an accused is subject to significant restrictions, psychological pressure and reputational losses. Judicial practice has long fluctuated between completely denying the possibility of recovering damages from a private prosecutor (referring to the fact that the state, not the applicant, carries out procedural actions) and recognizing such a right in exceptional cases. Modern doctrine is inclined to the fact that liability should arise only if the applicant's guilt is proven in the form of intent to disseminate knowingly false information. The legislation should contain clear safeguards that would not allow private prosecution to be turned into an

instrument of reprisal, but at the same time would not create a “chilling effect” in which victims would be afraid to seek protection due to the risk of receiving a counterclaim.

Keywords: criminal proceedings, private prosecution, dualism, civil liability of the victim, refusal to prosecute.

Постановка проблеми. Засади змагальності та рівноправності сторін (ст. 129 Конституції України, ст. 10, 22 КПК) виступають фундаментальними гарантіями справедливого правосуддя. Ці принципи забезпечують учасникам процесу паритетні можливості у збиранні та поданні доказів, ініціюванні клопотань і скарг, а також у незалежному обстоюванні своїх правових позицій. Зміна парадигми сучасного кримінального судочинства ставить змагальність у центр системи захисту прав особи, що зумовлює постійну увагу до цього інституту з боку правознавців і практиків.

Проблема правомірності ініціювання кримінального провадження у формі приватного обвинувачення та подальшої відповідальності за такі дії у разі відмови від обвинувачення є однією з найбільш складних у сучасному кримінальному процесуальному та цивільному праві. Це обумовлено необхідністю балансування між двома фундаментальними цінностями: правом особи на звернення до суду для захисту своїх інтересів та правом іншої особи на повагу до її гідності, репутації та відшкодування шкоди, завданої необґрунтованим переслідуванням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження складних аспектів початку кримінальних проваджень у формі приватного обвинувачення та правові наслідки для ініціатора у випадку закриття справи через відмову від претензій є складним завданням, яке направлено гармонізувати право на звернення за захистом із презумпцією поваги до особистості та правом на відшкодування збитків від необґрунтованих дій. Юридична конструкція такого обвинувачення делегує потерпілому повноваження обвинувача, які зазвичай закріплені за державними органами. Важливі аспекти формування та розвитку сучасного стану дуалістичності цивільно-правової відповідальності потерпілого у кримінальному провадженні зустрічається в працях таких науковців як В. П. Бож'єв, Т. В. Корчева, Ю. М. Грошевой, О. В. Капліна, О. О. Кот, І. Б. Бірюков, А. С. Мазур, С. Є. Абламський тощо.

Мета статті – дослідження та аналіз правової природи дуалістичності цивільно-правової відповідальності потерпілого у кримінальному провадженні.

Виклад основного матеріалу. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення за своєю суттю є специфічним правовим інститутом, де особа-потерпілий фактично перебирає на себе функцію державного обвинувача. Згідно зі статтею 477 КПК України [1] таке провадження розпочинається лише за заявою потерпілого, а його відмова від обвинувачення є

безумовною підставою для закриття справи. Однак виникає питання: чи несе потерпілий відповідальність за матеріальні та моральні втрати, яких зазнав підозрюваний або обвинувачений за час тривання такого процесу? Аналіз законодавства свідчить, що спеціальний закон, а саме Закон України "Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду" [2], регулює випадки відповідальності держави. Оскільки приватне обвинувачення ініціюється не державою, а фізичною особою, норми цього закону щодо автоматичного відшкодування шкоди у разі закриття провадження зазвичай не застосовуються безпосередньо до відносин між приватними особами.

У контексті цивільно-правової відповідальності потерпілого ключовим є розуміння концепції зловживання правом. Верховний Суд у своїх постановках неодноразово наголошував, що право на звернення до правоохоронних органів є конституційним правом кожного громадянина. Реалізація цього права не може вважатися протиправною дією сама по собі, навіть якщо факти, викладені у заяві, не знайшли свого підтвердження в ході слідства або судового розгляду. Для того, щоб виникло право на відшкодування шкоди, необхідно довести наявність у діях потерпілого складу цивільного правопорушення, що включає протиправну поведінку, вину, шкоду та причинно-наслідковий зв'язок. У випадку приватного обвинувачення "протиправність" часто трансформується у категорію "недобросовісності". Тобто позивач у цивільній справі має довести, що потерпілий ініціював кримінальний процес не з метою захисту порушеного права, а з наміром заподіяти шкоду, принизити гідність або створити штучні перешкоди у життєдіяльності особи.

Особливу увагу слід приділити питанню відновлення доброго імені та репутації. Відмова потерпілого від обвинувачення юридично припиняє процес, але соціально особа може залишатися під "тіною" підозри. Якщо провадження було ініційовано на основі завідомо неправдивих відомостей, потерпілий (у розумінні кримінального процесу) може стати суб'єктом кримінальної відповідальності за статтею 383 КК України [3].

Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину є актом, що посягає на інтереси правосуддя та права особи. Однак практика показує, що доведення прямого умислу в таких справах є надзвичайно складним завданням. Необхідно підтвердити, що особа не просто помилялася або давала суб'єктивну оцінку подіям, а чітко усвідомлювала невідповідність своїх слів дійсності на момент подання заяви.

Саме тому ініціювання окремого провадження за фактом неправдивого повідомлення є теоретично можливим, але практично важкореалізованим способом захисту без наявності неспростовних доказів фальсифікації.

Альтернативним та часто більш ефективним способом захисту людської гідності є цивільний позов про захист честі, гідності та ділової репутації на підставі статті 277 ЦК України [4]. Хоча звернення до правоохоронних органів у певному сенсі є обмеженим щодо можливості спростування інформації (оскільки це процесуальна дія), судова практика допускає можливість визнання інформації недостовірною, якщо буде встановлено, що звернення мало характер клевети. Особливо це актуально, якщо факт ініціювання кримінального провадження був розголошений потерпілим публічно або серед колег та знайомих обвинуваченого. У такому разі відновлення репутації відбувається через судові рішення, яке офіційно констатує неправдивість поширених відомостей.

Більше того, варто розглянути аспект моральної шкоди. У разі відмови потерпілого від обвинувачення, особа, яка перебувала під слідством, відчуває значний психологічний тиск. Проте українська судова система схильна вважати, що якщо дії потерпілого були в межах процесуальних прав і не супроводжувалися очевидним зловживанням, то такі страждання є невід'ємним ризиком життя у правовому суспільстві, де кожен має право на скаргу. Проте, якщо буде доведено, що відмова від обвинувачення стала наслідком усвідомлення потерпілим безпідставності своїх претензій, які він висунув умисно, це стає вагомим аргументом для цивільного суду при визначенні розміру компенсації моральної шкоди.

На завершення аналізу слід зазначити, що чинна правова система України надає певні інструменти захисту, але вони вимагають високого стандарту доказування. Особа, стосовно якої було ініційовано приватне обвинувачення, не має автоматичного права на компенсацію лише через факт закриття справи. Це стимулює громадян бути обережними у своїх звинуваченнях, але водночас створює ризик безкарності для недобросовісних заявників. Оптимальним шляхом для відновлення доброго імені залишається комплексне поєднання ініціювання перевірки на предмет завідомо неправдивого повідомлення про злочин та подання цивільного позову про спростування недостовірної інформації.

Тільки такий підхід дозволяє не лише отримати матеріальну сатисфакцію, а й публічно відновити репутацію, яка була поставлена під сумнів необґрунтованим кримінальним переслідуванням.

Таким чином, право на відшкодування шкоди у справах приватного обвинувачення є похідним не від самого факту закриття провадження, а від характеру дій потерпілого. Якщо ці дії мали на меті реальний захист права — відповідальність не настає. Якщо ж вони були інструментом маніпуляції чи помсти — правова система передбачає механізми стримування та протидії через інститути цивільної та кримінальної відповідальності, що в сукупності забезпечує реалізацію принципу справедливості та верховенства права.

Важливо також звернути увагу на міжнародний досвід та практику Європейського суду з прав людини. ЄСПЛ неодноразово вказував на те, що надмірна складність або неможливість отримати компенсацію за необґрунтоване обвинувачення може становити порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [5]. В контексті приватного обвинувачення, держава має забезпечити таку процедуру, де б особа не ставала жертвою свавілля з боку іншої приватної особи, використовуючи при цьому державний апарат примусу. В Україні це питання залишається відкритим для подальшого законодавчого вдосконалення, зокрема в частині посилення відповідальності за зловживання процесуальними правами у кримінальному судочинстві.

Застосування практики Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) у справах про приватне обвинувачення та захист репутації є критично важливим, оскільки саме через рішення Суду розкривається баланс між Статтею 6 (право на справедливий суд), Статтею 8 (право на повагу до приватного життя) та Статтею 10 (свобода вираження поглядів) Конвенції. ЄСПЛ встановив, що «добре ім'я» та «репутація» особи є складовими її приватності. Якщо держава (через суд) не надає особі можливості захиститися від неправдивих обвинувачень, це може бути визнано порушенням. Справа «Пфайфер проти Австрії» (Pfeifer v. Austria). Суд підкреслив, що репутація особи є частиною її особистої ідентичності та психологічної цілісності. Держава має позитивний обов'язок забезпечити ефективний захист від наклепу, навіть якщо він походить від приватної особи [6].

Справа «Білий проти України» (Bilyy v. Ukraine) Суд аналізував ситуацію, коли особа намагалася захистити свою репутацію після закриття кримінального провадження. Важливим є висновок, що закриття справи за реабілітуючими обставинами саме по собі є формою відновлення репутації. ЄСПЛ дуже обережно підходить до покарання осіб за звернення до поліції, щоб не створити «охолоджувальний ефект» (chilling effect), коли люди боятимуться повідомляти про злочини [7]. Щодо компенсацій, ЄСПЛ розділяє відповідальність держави та відповідальність приватного обвинувача. Справа «Станкевич проти Польщі» (Stanko v. Poland) Суд розглядав питання тривалості провадження та права на компенсацію. У контексті приватного обвинувачення Суд вказує, що якщо закон країни передбачає можливість подання приватного позову, то процедура має бути справедливою для обох сторін [8]. Справа «Мінеллі проти Швейцарії» (Minelli v. Switzerland) як класичне рішення щодо презумпції невинуватості [9]. Суд встановив, що якщо провадження (зокрема приватне) закривається без вироку (наприклад, через терміни давності або відмову), суддя не має права у своєму рішенні вказувати, що особа «ймовірно була винна», і на цій підставі покладати на неї судові витрати. Це порушує Статтю 6 § 2 Конвенції ЄСПЛ у справі «Deweert v. Belgium» [10] зазначав, що презумпція невинуватості

порушується, якщо судові рішення, що перериває провадження, містить твердження, які натякають на вину особи без її офіційного доведення в суді. Закриття провадження за п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК часто сприймається суспільством як «уникнення відповідальності», а не як доказ невинуватості.

Щодо української практики. Верховний Суд чітко розмежовує добросовісне повідомлення про злочин та наклеп. Постанова Великої Палати ВС від 03.07.2019, якщо особа звертається до правоохоронних органів із заявою про злочин, такі дії є реалізацією конституційного права (ст. 40 Конституції). Постанова ВС від 20.10.2021, у разі закриття справи приватного обвинувачення, особа має право на відшкодування шкоди на підставі загальних засад цивільного законодавства (ст. 1166, 1167 ЦК України). Постанова ВС від 10.04.2019, відомості, викладені у заявах до поліції, можуть бути предметом судового захисту, якщо вони поширені з метою не захисту прав, а приниження гідності. Постанова ВС від 01.02.2018, ВС підтримав логіку ЄСПЛ («Мінеллі проти Швейцарії») [9]: якщо справу закрито за відсутністю складу злочину або через відмову потерпілого, у тексті ухвали не повинно бути фраз на кшталт «вчинив дії, що містять ознаки...». Якщо такі фрази є, їх можна оскаржити або використовувати як доказ порушення презумпції невинуватості в цивільному позові. Для практичного застосування варто врахувати ще один нюанс із практики ВС як тягар доказування, у справах про відшкодування шкоди, завданої «наклепом» у заяві до поліції, саме позивач (колишній обвинувачений) має довести, що повідомлення було завідомо неправдивим (суб'єктивна сторона). Якщо ж потерпілий просто помилявся або щиро вважав, що злочин був — відповідальність за ст. 1166 ЦК не настає.

У скарзі вже згадано право на судовий захист, але варто акцентувати на тому, що закриття справи без згоди особи через відмову потерпілого (п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК [1]) фактично позбавляє особу права на остаточне встановлення її невинуватості судом. Закриття провадження за такою підставою є «нереабілітуючою» нормою. Це створює ситуацію «правової невизначеності», де людина формально не засуджена, але й не виправдана, що кидає тінь на її репутацію назавжди.

За чинною редакцією ч. 4 ст. 26 КПК [1], доля провадження фактично перебуває в руках лише потерпілого. Такий підхід створює дисбаланс. Держава надає потерпілому право припинити процес, але не надає обвинуваченому права цей процес завершити виправдувальним вироком. Це порушує ст. 21 та ст. 24 Конституції України [11] щодо рівності прав та можливостей.

У підсумку, сучасний стан правового регулювання вимагає від адвокатів та правників ретельного збору доказів саме недобросовісності заявника. Це можуть бути свідчення про попередні конфлікти, письмові погрози потерпілого ініціювати справу, або ж докази того, що потерпілий знав про відсутність події

злочину ще до подання заяви. Саме такі деталі стають ключовими у справах про відновлення честі та гідності. Людська гідність, будучи найвищою соціальною цінністю, потребує активного захисту, навіть якщо формальні процедури кримінального закону здаються вичерпаними після закриття провадження. Отже, сама по собі відмова потерпілого від обвинувачення не дає безумовного права на компенсацію, але якщо дії потерпілого були формою недобросовісного тиску або наклепу, захист можливий через доведення факту "зловживання правом" або "завідомо неправдивого повідомлення".

Отже, в нормах вбачається присутність дуалістичності та зміцнення логічної цілісності аргументації необхідно чітко розмежувати процесуальні наслідки закриття справи та матеріальні права особи на відновлення репутації. У контексті захисту конституційності норми ключовим є твердження, що закриття провадження за п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК України [1] не є остаточним актом, який нівелює право на реабілітацію, а лише змінює правову площину його реалізації. Чинна модель приватного обвинувачення ґрунтується на принципі диспозитивності, де держава забезпечує негайне припинення втручання у права особи одразу після відмови потерпілого від претензій, що само по собі є формою захисту інтересів обвинуваченого. При цьому визнання даної підстави «нереабілітуючою» у межах кримінального процесу не створює непереборної перешкоди для очищення доброго імені, оскільки право на повне відновлення честі та гідності трансформується у право на звернення до суду в порядку цивільного судочинства або через інструменти протидії завідомо неправдивим повідомленням про злочин. Таким чином, конституційність норми підтверджується тим, що вона забезпечує баланс між швидким виходом особи з-під кримінального переслідування та збереженням за нею можливості довести свою правоту в інших судових інстанціях, де природа спору втрачає публічно-владний характер і переходить у сферу горизонтальних відносин між громадянами. Така послідовність аргументів знімає підозру в логічній суперечності, оскільки держава не обмежує право на реабілітацію, а лише делегує його реалізацію профільним правовим інститутам, що повністю відповідає духу верховенства права та презумпції невинуватості.

Аналіз судової практики, зокрема позицій Великої Палати Верховного Суду, вказує на те, що право на відшкодування шкоди за рахунок держави виникає лише тоді, коли встановлено факт незаконності процесуальних дій. У разі приватного обвинувачення ініціатива повністю належить приватній особі, а держава лише забезпечує процедурну можливість захисту прав. Відмова від обвинувачення є реалізацією принципу диспозитивності, а не визнанням того, що органи правопорядку діяли неправомірно. Законодавець свідомо не включив пункт 7 частини 1 статті 284 КПК України [1] до переліку підстав, що дають право на компенсацію за рахунок бюджету, оскільки це створило б ситуацію, за

якої платники податків несли б фінансову відповідальність за приватні конфлікти та мінливі рішення окремих громадян.

Важливо розуміти, що закриття справи через відмову від обвинувачення не є тотожним закриттю за відсутністю події або складу злочину. В останніх випадках держава офіційно визнає, що факту злочину не було або особа не має до нього стосунку, що автоматично робить попереднє переслідування безпідставним. Натомість відмова потерпілого є лише припиненням кримінально-правового спору за згодою однієї зі сторін. Юридично це означає, що питання винуватості особи залишається нерозв'язаним по суті, а процес припиняється через відсутність процесуального інтересу обвинувача.

Разом з тим, відсутність права на відшкодування шкоди за рахунок держави не означає, що особа залишається абсолютно позбавленою захисту у разі безпідставного звинувачення. Правовий порядок України передбачає інший шлях захисту, який полягає у зверненні з цивільним позовом безпосередньо до особи, яка ініціювала обвинувачення. У такому процесі позивач має можливість довести, що дії потерпілого були проявом зловживання правом або мали на меті свідоме заподіяння шкоди. Це відповідає загальним принципам справедливості: відповідальність має нести той, чия воля та дії стали першопричиною виникнення шкоди. Якщо потерпілий діяв недобросовісно, подаючи завідомо неправдиву заяву, він має компенсувати матеріальні та моральні втрати свого опонента в загальному деліктному порядку.

Такий підхід стимулює учасників правових відносин до відповідальної поведінки. Якщо б держава компенсувала шкоду у всіх випадках приватного обвинувачення, це могло б призвести до численних маніпуляцій та фіктивних домовленостей між сторонами з метою отримання коштів з бюджету. Чинна модель розподілу відповідальності чітко вказує, що ризики, пов'язані з приватним обвинуваченням, лежать на самих учасниках конфлікту. Державна машина в цьому процесі є лише інструментом, і якщо вона працювала згідно з інструкціями процесуального кодексу, підстав для пред'явлення їй фінансових претензій не існує.

Слід наголосити на важливості правильної кваліфікації обставин закриття провадження адвокатами та юристами. У разі, якщо підозрюваний впевнений у своїй повній невинності, йому може бути вигідніше наполягати на продовженні розгляду справи до винесення виправдувального вироку або закриття за реабілітуючими обставинами, замість того, щоб погоджуватися на закриття через відмову потерпілого. Тільки такий шлях відкриває двері до гарантованого державою відшкодування шкоди. У всіх інших випадках, де провадження припиняється з волі потерпілого, особа мусить розраховувати на власні сили у цивільному судочинстві проти свого обвинувача, доводячи неправомірність його особистих дій, а не дій державної системи. Таким чином, українське право

забезпечує логічну та послідовну систему, де джерело ініціативи переслідування визначає суб'єкта майбутньої відповідальності за його наслідки.

Таким чином, логіка ЄСПЛ полягає в тому, що держава відповідає за «чистоту» своїх процесуальних документів (відсутність натяків на вину в ухвалях про закриття), але не несе фінансової відповідальності за приватну ініціативу потерпілого, якщо правоохоронні органи діяли в межах закону. Відшкодування шкоди у таких випадках — це не питання «держава проти громадянина», а питання приватного делікту між двома рівноправними суб'єктами, де особа, що постраждала від безпідставного приватного обвинувачення, має захищати свою гідність через позови про дифамацію та відшкодування моральної шкоди за загальними правилами цивільного права.

Відповідно до законодавства України та актуальної судової практики, відповідь на це питання є негативною: особа не має права на відшкодування шкоди за спеціальним законом у разі закриття провадження саме на підставі пункту 7 частини 1 статті 284 КПК України. Ця правова позиція базується на декількох засадничих принципах українського права. По-перше, стаття 1176 Цивільного кодексу України та положення спеціального Закону «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» чітко визначають перелік підстав для виникнення права на компенсацію. До них належать виправдувальний вирок, закриття справи за відсутністю події чи складу злочину, або за відсутністю достатніх доказів для доведення винуватості (так звані реабілітуючі підстави). Пункт 7 частини 1 статті 284 КПК України передбачає закриття провадження у зв'язку з відмовою потерпілого від обвинувачення у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення. Така підстава за своєю юридичною природою не є реабілітуючою в класичному розумінні, оскільки вона свідчить не про встановлену судом відсутність провини особи, а про припинення переслідування через волевиявлення приватної особи (потерпілого). Держава в таких випадках не визнає дії своїх органів незаконними, адже провадження розпочалося і тривало на законних підставах за ініціативою заявника. Верховний Суд неодноразово підкреслював, що відшкодування шкоди за рахунок державного бюджету у випадках приватного обвинувачення було б несправедливим тягарем для платників податків, оскільки держава лише надала правовий майданчик для вирішення спору між двома приватними особами. Якщо особа вважає, що їй завдано шкоди безпідставним звинуваченням, її право на захист має реалізовуватися не через претензії до держави, а через цивільний позов безпосередньо до потерпілого, який ініціював провадження. У такому процесі необхідно буде доводити не "незаконність дій органів влади", а недобросовісність самого потерпілого та наявність у його діях складу цивільного делікту.

Отже, оскільки закриття справи через відмову потерпілого від обвинувачення не входить до вичерпного переліку підстав, передбачених статтею 2 Закону № 266/94-ВР, право на автоматичне відшкодування шкоди за рахунок держави у такої особи не виникає. Це ще раз підтверджує диспозитивний характер приватного обвинувачення, де відповідальність за наслідки процесу покладається на його учасників, а не на державні інституції.

Додатковим вагомим аргументом дуалістичності норм є те, що запровадження обов'язкової «згоди обвинуваченого» на закриття провадження за пунктом 7 частини 1 статті 284 КПК України може створити умови для грубого зловживання процесуальними правами та штучного затягування розгляду справи. У справах приватного обвинувачення, де ініціатива цілком належить потерпілому, відмова останнього від обвинувачення фактично анігілює підставу для подальшого державного втручання, тому надання обвинуваченому права заперечувати проти припинення справи перетворило б кримінальний процес на інструмент зведення особистих рахунків або безкінечного судового протистояння. Така ситуація прямо суперечить інтересам правосуддя та принципу процесуальної економії, оскільки примушує суд витратити обмежені державні ресурси на розгляд провадження, у якому за визначенням відсутня сторона обвинувачення. На відміну від випадків закриття справи за строками давності, де обвинувачений заперечує проти «прощення» державою його ймовірної провини, у ситуації з відмовою потерпілого переслідування припиняється через зникнення первинного приватного інтересу, що автоматично усуває загрозу обмеження прав особи з боку держави. Це підтверджує, що право на реабілітацію не нівелюється, а лише переходить у площину горизонтальних цивільно-правових відносин або інституту завідомо неправдивого повідомлення про злочин, що дозволяє уникнути правової невизначеності без шкоди для динаміки судочинства. Відсутність вимоги щодо згоди обвинуваченого є збалансованим запобіжником проти перетворення суду на майданчик для процесуальної помсти, оскільки держава забезпечує найбільш швидкий шлях виходу особи з-під кримінального прескрипту, що повністю відповідає духу верховенства права та презумпції невинуватості. Таким чином, чинна модель не обмежує доступ до правосуддя, а лише делегує питання відновлення доброго імені профільним правовим інститутам, не допускаючи при цьому використання кримінального процесу для штучного підтримання конфлікту, який втрачив свою юридичну актуальність.

Висновки. Відповідно до конституційних приписів, права і свободи людини становлять основу функціонування держави та визначають вектор її діяльності. Пріоритетним обов'язком владних інституцій є не лише проголошення, а й реальне гарантування цих прав, що передбачає відповідальність держави перед громадянином. У контексті кримінально-правової охорони це

означає створення надійного механізму захисту осіб, які постраждали від правопорушень. Ефективна протидія злочинності базується на принципі невідворотності покарання, яке має бути справедливим, достатнім для перевиховання правопорушника та превенції нових посягань на інтереси особи.

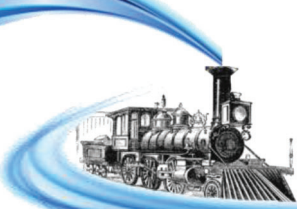
Спираючись на теоретичні засади та актуальну українську практику, можна дійти висновку, що право на відшкодування шкоди у разі закриття провадження за п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК України не виникає автоматично за рахунок держави. Оскільки така підстава не належить до переліку реабілітуючих, вона свідчить не про встановлену судом відсутність провини, а лише про припинення процесу через волевиявлення приватної особи. У таких випадках держава лише забезпечує процедурну можливість для реалізації диспозитивних прав потерпілого, тому покладання фінансової відповідальності на бюджет за приватні конфлікти було б несправедливим тягарем для платників податків.

Цивільно-правова відповідальність потерпілого в цій ситуації має деліктну природу і вимагає доведення повного складу правопорушення, де ключовим елементом є недобросовісність або зловживання правом. Позивач у цивільному процесі має підтвердити, що ініціювання справи мало на меті не захист порушеного права, а свідоме заподіяння шкоди чи наклеп. Водночас відсутність обов'язкової згоди обвинуваченого на закриття справи за цією підставою виступає збалансованим запобіжником проти перетворення суду на майданчик для процесуальної помсти та штучного затягування розгляду.

Особливу роль відіграють стандарти Європейського суду з прав людини, які наголошують на необхідності дотримання презумпції невинуватості: судові рішення про закриття провадження не повинно містити жодних тверджень, що натякають на вину особи без її офіційного доведення. Таким чином, право особи на відновлення репутації не нівелюється самим фактом припинення кримінального переслідування, а трансформується у право на захист честі та гідності в порядку цивільного судочинства або через механізми протидії завідомо неправдивим повідомленням про злочин. Це забезпечує логічну систему, де джерело ініціативи переслідування визначає суб'єкта відповідальності за його наслідки.

Література:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
2. Закон України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 1, ст. 1. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266/94-%D0%B2%D1%80#Text>

3. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
4. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
5. Європейська конвенція з прав людини // Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17.07.97 з поправками, внесеними відповідно до положень Протоколів № 11, 14 та 15, з Протоколами № 1, 4, 6, 7, 12, 13 та 16. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
6. CASE OF PFEIFER AND PLANKL v. AUSTRIA // Application no. 10802/84. Режим доступу: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57753>
7. Справа «Білий проти України» // Заява № 59945/18. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_k93#Text
8. CASE OF STANKIEWICZ v. POLAND // Application no. 46917/99. Режим доступу: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-73083>
9. CASE OF MINELLI v. SWITZERLAND // Application no. 8660/79. Режим доступу: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57540>
10. CASE OF DEWEER v. BELGIUM // Application no. 6903/75. Режим доступу: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57469>
11. Конституція України, прийнята на V сесії Верховної Ради України від 28 червня 1996 року № 254к/96–ВР. Відомості Верховної Ради України.1996. №30.

References

1. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal Procedure Code of Ukraine]. (2013). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy — Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine, 9-10, 11-12, 13, art. 88. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> [in Ukrainian].
2. Zakon Ukrainy «Pro poriadok vidshkoduvannia shkody, zavdanoi hromadianynovi nezakonnymy diiamy orhaniv, shcho zdiisniuiut operatyvno-rozshukovuku diialnist, orhaniv dosudovoho rozsliduvannia, prokuratury i sudu» [Law of Ukraine "On the procedure for compensation for damage caused to a citizen by illegal actions of bodies carrying out operational-search activities, pre-trial investigation bodies, the prosecutor's office and the court"]. (1995). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy — Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine, 1, art. 1. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266/94-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
3. Kryminalnyi kodeks Ukrainy [Criminal Code of Ukraine]. (2001). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy — Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine, 25-26, art. 131. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> [in Ukrainian].
4. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy [Civil Code of Ukraine]. (2003). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy — Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine, 40-44, art. 356. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> [in Ukrainian].
5. Yevropeiska konventsiiia z prav liudyny [European Convention on Human Rights]. (1997, July 17). Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text [in Ukrainian].
6. Case of Pfeifer and Plankl v. Austria. (1992, February 25). Application no. 10802/84. Retrieved from <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57753>.
7. Sprava «Bilyi proty Ukrainy» [Case of Bilyy v. Ukraine]. (2021, August 31). Application no. 59945/18. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_k93#Text [in Ukrainian].
8. Case of Stankiewicz v. Poland. (2006, April 6). Application no. 46917/99. Retrieved from <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-73083>.

9. Case of Minelli v. Switzerland. (1983, March 25). Application no. 8660/79. Retrieved from <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57540>.

10. Case of Deweer v. Belgium. (1980, February 27). Application no. 6903/75. Retrieved from <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57469>.

11. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine]. (1996, June 28). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy — Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine, 30. [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 22.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 06.05.2026